

POSTANOWIENIE

Dnia 30 grudnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

w sprawie z powództwa K. W.
przeciwko B. S.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 30 grudnia 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 24 września 2018 r., sygn. akt I ACa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 24 września 2018 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację powoda K. W. od wyroku Sądu Okręgowego w G. z dnia 13 kwietnia 2017 r. oddalającego powództwo o zapłatę kwoty 250.000 zł tytułem zwrotu zaliczki wpłaconej przy zawarciu przedwstępnej umowy sprzedaży nieruchomości. U podstaw rozstrzygnięcia legło stwierdzenie, że umowa jako pozorna jest nieważna, a roszczenie o zwrot nienależnego świadczenia powód może kierować do M. S., której przekazał kwotę objętą sporem tytułem pożyczki.

Orzeczenie to zostało zaskarżone skargą kasacyjną przez powoda. Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, które wymaga odpowiedzi na pytanie: „czy dyrektywa wskazana w art. 65 § 1 i 2 k.c. odnośnie tego, iż oświadczenie woli

należy tak tłumaczyć jak tego wymagają ze względu na okoliczności, w których złożone zostało, zasady współżycia społecznego oraz ustalone zwyczaje, natomiast w umowach należy raczej badać, jaki był zgodny zamiar stron i cel umowy, aniżeli opierać się na jej dosłownym brzmieniu ma charakter bezwzględny i nieograniczony, który może w praktyce orzeczniczej doprowadzić do sytuacji zupełnego pominięcia treści stosunku wyrażonej na piśmie, w szczególności w sytuacji gdy treść zawartej umowy jest jednoznaczna, a jedna ze stron czynności, z uwagi na swój żywotny interes, poprzez podnoszenie argumentów pozorności, chce zniwelować skutki prawne czynności wyrażonej na piśmie bo są one dla niej niekorzystne i dokonuje tego ex post?”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

W judykaturze Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, że wskazanie przyczyny określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nakłada na skarżącego obowiązek przedstawienia zagadnienia o charakterze abstrakcyjnym wraz z argumentami prowadzącymi do rozbieżnych ocen prawnych, wykazania, że nie zostało ono rozstrzygnięte w dotychczasowym orzecznictwie, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, ale także innych podobnych

spraw, przyczyniając się do rozwoju prawa (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11 i z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151).

Lakoniczny wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania nie spełnia tych wymagań. Przede wszystkim zaprezentowane przez skarżącego zagadnienie nie ma charakteru abstrakcyjnego, syntetycznego i uniwersalnego, lecz jest osadzone w okolicznościach konkretnej sprawy i jest pytaniem w tej właśnie sprawie, sprowadzającym się do zanegowania słuszności poczynionej przez Sąd Apelacyjny oceny całokształtu okoliczności sprawy, która doprowadziła Sąd ten do przekonania, że oświadczenie woli stron zostało złożone dla pozorów. Ponadto powyższe kwestie pozostają pochodną oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, a zatem usuwają się spod kontroli sądu kasacyjnego (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Niezależnie od powyższego zasady dokonywania wykładni oświadczeń woli mających formę pisemną są przedmiotem wielu wypowiedzi Sądu Najwyższego (por. m.in. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 1995 r., III CZP 66/95, OSNC 1995 nr 12, poz. 168 oraz wyroki Sądu Najwyższego z dnia 15 stycznia 2016 r., I CSK 1083/14, nie publ. i z dnia 10 stycznia 2018 r., I CSK 225/17, nie publ.). W orzecnictwie Sądu Najwyższego prezentowane jest również konsekwentnie stanowisko zgodnie z którym, pozorność czynności prawnej stwierdzonej aktem notarialnym może być udowodniona za pomocą zeznań świadków i przesłuchania stron, również między uczestnikami tej czynności (por. m.in. uchwała pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z dnia 21 lipca 1954r., I Co 22/54, OSNCK 1955, nr 1, poz. 1 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 marca 1966r., II CR 123/66, OSNC 1967, nr 2, poz. 22). Nie zachodzi zatem podstawa do kolejnej wypowiedzi Sądu Najwyższego w tym przedmiocie.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

